

(Uitsluitend per e-mail, 9 juli 2019)

Geachte Kamerleden,

Voor dinsdagmiddag 16 juli (2019) heeft u de mogelijkheid een inbreng te leveren voor een schriftelijk overleg in verband met de JBZ-Raad van 18 en 19 juli 2019. VluchtelingenWerk Nederland wil graag voor een tweetal onderwerpen uw aandacht aanvragen.

1. Ontschepingscrisis Middellandse Zee

De recente ontwikkelingen rondom het reddingsschip Sea Watch 3, met 42 asielzoekers aan boord, is een nieuw dieptepunt in de discussie over de verdeling van verantwoordelijkheid voor asielzoekers tussen de EU lidstaten. De staatssecretaris heeft in het AO van 4 juli jl. aangegeven dat ze onderzoek in EU verband wil doen of de organisatie van de Sea-Watch 3 in juridische zin heeft bijgedragen aan mensensmokkel.

VluchtelingenWerk is van mening dat mensen in nood op zee te allen tijde moeten worden gered. De staatssecretaris moet zich dan ook niet richten op een juridisch onderzoek naar mensensmokkel, maar op het beëindigen van de ontschepingscrisis binnen de EU en een voorstel doen voor een nieuw relocatiemechanisme.

Er moet een eerlijk, transparant en voorspelbaar verdelingsmechanisme tussen Europese lidstaten komen voor ontschepping en relocatie zodat personen die ontscheept zijn in een Europese haven over deze landen worden verdeeld. Belangrijk hierbij is dat duidelijk is wie verantwoordelijk is voor ontschepping en wie vervolgens voor de asielpcedure en de opvang. Ontschepping moet direct verbonden zijn aan relocatie, zodat de lasten niet alleen bij kustlanden komen te liggen en zij geen prikkel meer hebben om toegang tot hun haven te weigeren: zij kunnen er dan immers op rekenen dat andere landen een deel van de migranten op zich zullen nemen.

Het gebrek aan vooruitzicht op een structurele oplossing met alle 28 lidstaten mag geen reden zijn voor Nederland om stil te zitten. Welwillende lidstaten, een 'coalition of the willing', kunnen dit mechanisme nu opzetten, terwijl andere landen zich er later bij kunnen voegen. Deelnemende landen moeten een verdeling maken op basis van objectieve criteria, zoals bevolkingsomvang, opvangcapaciteit en bnp, waarbij elk deelnemend land een percentage opneemt en dat van toepassing is op alle situaties van ontschepping.

Iedere asielzoeker die op grond van de Dublinverordening in het land van aankomst (in dit geval het land van ontschepping) zijn asielverzoek moet indienen moet volgens VluchtelingenWerk in aanmerking kunnen komen voor relocatie. Hierbij moet het toevoegen van extra filters, zoals nationaliteit of kansrijkheid van het asielverzoek, worden vermeden. Dit leidt tot extra lasten voor de aankomstlanden en ondermijnt het doel van het verdelingsmechanisme.

VluchtelingenWerk roept de staatssecretaris op zich in Europa in te zetten voor een duurzaam mechanisme voor ontschepping en relocatie, waar Nederland aan deelneemt.

2. Hervestiging

Zoals blijkt uit het toegezonden overzicht van Hervormingen GEAS zijn ook de onderhandelingen over een EU-hervestigingskader vastgelopen. Het huidige EU-hervestigingsprogramma loopt tot oktober dit jaar met de verwachting van destijds dat er inmiddels een EU-hervestigingsverordening in werking zou zijn. Gezien het grote tekort aan hervestigingsplaatsen, zoals blijkt uit de net gepubliceerde Global Needs van de UNHCR voor 2020 van 1.4 miljoen, is het van groot belang dat de EU aansluitend op het huidige programma een nieuw programma in werking laat treden.

Is Nederland bereid zich bij de informele top in te zetten voor een nieuw aansluitend hervestigingsprogramma en bereid daarbij toe te zeggen dat zij daar een stevig aandeel in zal nemen? Biedt dit de mogelijkheid voor Nederland om nog meer vluchtelingen uit Niger te hervestigen, zodat meer vluchtelingen uit Libië geëvacueerd kunnen worden?

Wij hopen dat u bovenstaande punten wil betrekken in uw inbreng. Wij zijn graag bereid een nadere toelichting te geven.